

Kuntatalous neljännesvuosittain

2020, 3. vuosineljännes

Manner-Suomen kuntien toimintakulut kasvoivat 1,0 prosenttia tammi-syyskuussa 2020

Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut kasvoivat vuoden 2020 tammi-syyskuussa 1,0 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Ulkoiset toimintatuotot vähenivät 3,3 prosenttia. Kuntien verotulot olivat 17,8 miljardia euroa ja valtionosuudet 8,1 miljardia euroa. Kuntayhtymien ulkoiset toimintakulut kasvoivat 1,0 prosenttia kun taas toimintatuotot vähenivät 1,2 prosenttia. Tiedot ilmenevät Tilastokeskuksen kuntatalous neljännesvuosittain -tilastosta, jota varten kerättiin tietoja Manner-Suomen 80 kunnalta ja 69 kuntayhtymältä.

Kuntien ja kuntayhtymien talouden ulkoisia neljännesvuositietoja, miljoonaa euroa¹⁾

	3. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2020	Muutos, %	2020	Muutos, %
Toimintatuotot yhteensä	4 876	-3,3	12 118	-1,2
Toimintakulut yhteensä	28 692	1,0	11 875	1,0
Vuosikate	2 650	162,7	184	-58,5
Lainakanta	19 312	3,1	5 210	21,2

1) Toimintakulut sisältävät omaan käyttöön valmistuksen menoja. Muutos on laskettu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Kuntien ja kuntayhtymien talous

Manner-Suomen kuntien ulkoiset toimintakulut olivat vuoden 2020 tammi-syyskuussa 28,7 miljardia euroa. Kasvua edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna oli 1,0 prosenttia. Ulkoisia toimintatuottoja kunnille kertyi 4,9 miljardia euroa. Toimintatuotot vähenivät 3,3 prosenttia. Toimintakate heikkeni 0,4 miljardilla eurolla ja oli -23,6 miljardia euroa.

Kunnat saivat verotuloja vuoden 2020 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana 17,8 miljardia euroa. Summa oli 4,2 prosenttia suurempi kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona. Valtionosuuksia kunnat saivat 8,1 miljardia euroa ja ne kasvoivat 20,7 prosenttia. Verotuloista ja valtionosuuksista muodostuva verorahoitus oli Manner-Suomen kunnissa keskimäärin 4 712 euroa asukasta kohden.¹⁾ Vuosikate kasvoi 1,6 miljardilla eurolla 2,7 miljardiin euroon.

1) Väestötietona on käytetty Manner-Suomen väkilukua 31.12.2019.

Kuntien investointimenot olivat tammi-syyskuussa 2,8 miljardia euroa, ja ne kasvoivat edellisvuoden tammi-syyskuusta 11,6 prosenttia. Kuntien yhteenlaskettu lainakanta väheni vuoden 2020 kolmannella neljänneksellä 1,9 prosenttia verrattuna edellisen vuosineljänneksen lopun tilanteeseen. Syyskuun lopussa lainakanta oli 19,3 miljardia euroa. Keskimääräinen lainakanta asukasta kohden oli 3 514 euroa.²⁾

Manner-Suomen kuntayhtymillä oli ulkoisia toimintakuluja vuoden 2020 tammi-syyskuussa yhteensä 11,9 miljardia euroa ja ulkoisia toimintatuottoja 12,1 miljardia euroa. Toimintakulut kasvoivat 1,0 prosenttia verrattuna vastaavaan ajanjaksoon vuotta aiemmin, kun taas toimintatuotot vähenivät 1,2 prosenttia.

Kuntayhtymien investointimenot olivat vuoden 2020 kolmen ensimmäisen vuosineljänneksen aikana yhteensä 0,9 miljardia euroa. Investointimenoja oli 13,4 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden tammi-syyskuussa. Lainakanta oli syyskuun lopussa 5,2 miljardia euroa, ja se kasvoi heinäkuun alusta 3,2 prosenttia.

Tietoa tilastosta

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto on 1.–3. neljänneksellä otostutkimus, joka kuvaa Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä neljännesvuosittain. Neljännen neljänneksen tilastojulkistusta varten tiedot kerätään kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilaston tiedot ovat ennakkollisia ja ne tarkentunevat tulevissa julkaisuissa.

Otostutkimukseen perustuvia 1.–3. neljänneksen kunta- ja kuntayhtymäkohtaisia tietoja ei julkaista. Neljännen neljänneksen tiedonkeruussa kunnilta ja kuntayhtymiltä saadut tilinpäätösarvotiedot julkaistaan yksikkötasolla vuoden 2017 tiedoista alkaen Tilastokeskuksen internetsivuilla [kuntien ja kuntayhtymien raportoidut taloustiedot](#) -tietokannassa.

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa julkistetut tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston tietoihin liikelaitosten erilaisen käsittelytavan vuoksi. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa liikelaitokset yhdistetään peruskuntien ja -kuntayhtymien tietoihin, kun taas vuosina 2013–2015 julkaistussa kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastossa näin ei tehty.

2) Väestötietona on käytetty Manner-Suomen väkilukua 31.12.2019.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisia neljännesvuositietoja (sisäiset erät eliminoitu), miljoonaa euroa4

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (sis. sisäiset erät), miljoonaa euroa4

Tietojen tarkentuminen.....5

Laatuseloste: Kuntatalous neljännesvuosittain.....6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien ulkoisia neljännesvuositietoja (sisäiset erät eliminoitu), miljoonaa euroa ¹⁾

	3. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2020	Muutos, %	2020	Muutos, %
Toimintakate (+/-)	-23 599	1,8	248	-51,0
Verotulot	17 838	4,2		
Valtionosuudet	8 056	20,7		
Rahoitustuotot	525	2,1	12	-4,7
Rahoituskulut	170	28,5	77	-1,1
Vuosikate (+/-)	2 650	162,7	184	-58,5
Poistot ja arvonalentumiset	1 677	3,4	468	8,8
Satunnaiset erät (+/-)	3	-98,6	5	-672,0
Tilikauden tulos (+/-)	977	-365,6	-279	-2625,5
Investointimenot yhteensä	2 824	11,6	930	13,4
Lainakanta, neljänneksen lopussa	19 312	3,1	5 210	21,2

1) Tietoihin on yhdistetty liikelaitokset ja sisäiset erät on eliminoitu. Muutos on laskettu edelliseen vuoteen verrattuna.

Liitetaulukko 2. Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden neljännesvuositietoja (sisäiset erät), miljoonaa euroa ¹⁾

	3. neljännes			
	Kunnat		Kuntayhtymät	
	2020	Muutos, %	2020	Muutos, %
Tuloslaskelma:				
Toimintatuotot yhteensä	8 216	-1,5	13 525	-0,7
Myyntituotot	3 241	-4,4	12 364	-0,1
Maksutuotot	919	-15,1	501	-8,0
Tuet ja avustukset	442	19,8	133	-30,2
Muut toimintatuotot	3 613	3,3	527	2,7
Valmisteverastojen muutos (+/-)	0		0	-293,6
Valmistus omaan käyttöön	217	11,2	6	5,0
Toimintakulut yhteensä	32 031	1,0	13 282	1,2
Henkilöstökulut	9 970	0,5	5 617	1,8
Asiakaspalvelujen ostot	11 288	2,9	1 783	-3,0
Muiden palvelujen ostot	4 871	-3,6	3 148	2,4
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 238	-3,7	1 561	-0,2
Avustukset	1 631	4,7	265	8,0
Muut toimintakulut	3 034	3,5	908	3,1
= Toimintakate (+/-)	-23 599	1,8	248	-51,0

1) Tiedot sisältävät liikelaitokset sekä kunnan/kuntayhtymän eri tehtävien väliset sisäiset erät. Toimintakulut sisältävät omaan käyttöön valmistuksen menoja. Muutos on laskettu edelliseen vuoteen verrattuna.

Tietojen tarkentuminen

Muutos ensimmäisestä julkaisusta¹⁾

				1. julkistus, milj. €	Uusin julkistus, milj. €	Tietojen tarkentuminen, milj. €	Tietojen tarkentuminen, %
Alue	Erä	Vuosi	Neljännes				
Kunnat	Toimintatuotot yhteensä	2019	3	5 045	5 043	-1	0,0
			4	7 194	7 184	-10	-0,1
		2020	1	1 622	1 608	-14	-0,9
			2	3 294	3 270	-24	-0,7
	Toimintakulut yhteensä	2019	3	28 395	28 416	20	0,1
			4	37 814	37 806	-8	0,0
		2020	1	9 499	9 508	9	0,1
			2	19 152	19 132	-20	-0,1
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2019	3	18 739	18 727	-12	-0,1
			4	18 440	18 439	-1	0,0
		2020	1	19 132	19 154	22	0,1
			2	19 620	19 676	56	0,3
Kuntayhtymät	Toimintatuotot yhteensä	2019	3	12 269	12 264	-5	0,0
			4	16 410	16 482	71	0,4
		2020	1	4 113	4 114	2	0,0
			2	7 948	7 953	4	0,1
	Toimintakulut yhteensä	2019	3	11 771	11 763	-8	-0,1
			4	15 836	15 858	22	0,1
		2020	1	3 849	3 850	2	0,0
			2	7 877	7 881	4	0,1
	Lainakanta, neljänneksen lopussa	2019	3	4 299	4 299	0	0,0
			4	4 564	4 683	119	2,6
		2020	1	4 818	4 818	0	0,0
			2	5 046	5 046	0	0,0

1) Tietoihin on yhdistetty liikelaitokset ja sisäiset erät on eliminoitu.

Laatuseloste: Kuntatalous neljännesvuosittain

1. Tilastotietojen relevanssi

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto kuvaa Suomen kuntien ja kuntayhtymien talouden kehitystä Manner-Suomessa vuosineljänneksittäin. Kuntien ja kuntayhtymien liikelaitokset ovat mukana tilaston tiedustelussa. Tilaston tavoitteena on tuottaa nopeaa ja luotettavaa tietoa kuntasektorin talouden vuoden sisäisestä kehityksestä ja sen käännepeisteistä. Tilastoa varten kerätään tietoa valituista eristä tuloslaskelmasta, rahoituslaskelmasta ja taseesta. Tiedot julkaistaan ainoastaan Manner-Suomi yhteensä -tasolla.

Keskeisiä ohjeita ja luokituksia tilaston kannalta ovat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston kunnille ja kuntayhtymille antamat yleisohjeet ja lausunnot sekä JHS-tililuettelomalli kunnille ja kuntayhtymille. Kuntajaoston yleisohjeiden kokoelma löytyy Kuntaliiton sivuilta. (Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tuloslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän rahoituslaskelman laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta, yleisohje kunnan ja kuntayhtymän suunnitelman mukaisista poistoista ja yleisohje kunnallisen liikelaitoksen kirjanpidollisesta käsittelystä).

Tilaston tuottaa Tilastokeskus, mutta vuoden viimeistä neljänneistä koskevat tiedot kerätään yhteistiedonkeruulla valtiovarainministeriön ja Suomen Kuntaliiton kanssa kaikilta Manner-Suomen kunnilta ja kuntayhtymiltä. Tiedonantovelvoite perustuu tilastolakiin (280/2004). Lain 14 §:n mukaan kunnat ja kuntayhtymät ovat velvollisia antamaan salassapitosäännösten estämättä Tilastokeskukselle tilastojen laatimisen kannalta välttämättömät tiedot taloudestaan, hyödykkeistään, toiminnan sijainnista, henkilöstöstään ja muista toiminnan edellyttämistä voimavaroista.

Tilaston tietoja käytetään kunnallistalouden neljännesvuosiseurantaan, kansantalouden tilinpidon neljännesvuosittilaston lähtötietoina, EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen tulo- ja menotilaston sekä EU:n julkisyhteisöjen neljännesvuosittaisen rahoitustilinpidon lähtötietoina. Tilastoa kehitetään yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa.

2. Tietojen tarkkuus ja luotettavuus

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastolla mitataan kuntien ja kuntayhtymien budjettitalouden eräiden menojen, tulojen, investointien, lainojen ja saatavien kehitystä neljännesvuosittain. Kunnat ja kuntayhtymät vastaavat kyselyyn sähköisellä lomakkeella internetin välityksellä. Tunnuksella lomakkeelle toimitetaan kunnille ja kuntayhtymille kyselyn avautuessa.

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto on otostutkimus ensimmäisellä, toisella ja kolmannella neljänneksellä ja kokonaistutkimus vuoden viimeisellä neljänneksellä. Koska tilaston tiedot perustuvat otokseen ensimmäisellä, toisella ja kolmannella neljänneksellä, on tiedoissa näillä neljänneksillä otannasta johtuvaa virhettä, joka vaihtelee muuttujittain ja neljänneksittäin. Erityisesti investointeihin ja osaan pienimmistä tase-eristä liittyy muihin eriin verrattuna näillä neljänneksillä merkittävämpää virhettä, joka johtuu näiden erien satunnaisuudesta perusjoukossa ja suuresta vaihtelevuudesta neljänneksestä toiseen. Otanta-asetelman osituksen määrittely toimintakulujen koon mukaan aiheuttaa myös sen, että tilaston tiedot ovat luotettavampia tuloslaskelman osalta kuin taseen osalta.

Tutkimuksen perusjoukko koostuu Manner-Suomen kaikista kunnista ja kuntayhtymistä, jotka ovat voimassa kunkin tilastovuoden alussa. Perusjoukosta on poimittu 80 kunnan ja 69 kuntayhtymän otos.

Kuntien ja kuntayhtymien otanta perustuu ositettuun yksinkertaiseen satunnaisotantaan. Kuntien perusjoukko on ositettu toimintakulujen suuruuden mukaan viiteen eri ositteeseen. Vuoden 2020 perusjoukossa on 295 kuntaa. Otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kunnat, jotka olivat vuoden 2018 tilinpäätöksessä toimintakuluiltaan yli 200 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntia oli 33. Loput 47 kuntaa valittiin satunnaisotoksella neljästä jäljelle jääneestä ositteesta.

Kuntayhtymien ositteita oli pienemmän perusjoukon vuoksi neljä. Vuoden 2020 perusjoukossa on 133 kuntayhtymää. Otokseen valittiin todennäköisyydellä 1 kaikki kuntayhtymät, jotka olivat vuoden 2018 tilinpäätöksessä toimintakuluiltaan yli 100 miljoonan euron kokoluokassa. Näitä kuntayhtymiä oli 32.

Loput 37 kuntayhtymää valittiin satunnaisotoksella kolmesta jäljelle jääneestä ositteesta. Ensimmäisen, toisen ja kolmannen neljänneksen otoksen perusjoukkoon otettiin vain koko vuoden 2020 toiminnassa olevat kuntayhtymät. Toimintansa vuoden 2020 aikana lopettavat kuntayhtymät kuuluvat kuitenkin viimeisen neljänneksen kokonaistiedusteluun.

Tilastossa noudatetaan otoksen rotaation periaatetta, jossa satunnaisotannon piirissä olevista kunnista ja kuntayhtymistä noin viidennes vaihtuu vuosittain.

Vuoden viimeisen neljänneksen tiedot kerätään kaikilta kunnilta ja kuntayhtymiltä Manner-Suomessa. Näin ollen näihin tietoihin ei sisälly otannasta johtuvaa virhettä. Viimeisen neljänneksen tiedot kerätään kuitenkin ennen kuin kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet lopullisen tilinpäätöksensä, joten vastaajien antamat tiedot ovat vastaajien arvioita niiltä osin, kun kirjanpito ei ole vielä valmistunut. Koko tilastovuotta koskevat viimeisen neljänneksen tiedot tarkentuvat myöhemmin kuntatalous-tilaston lopullisten tilinpäätösten julkistuksessa.

3. Tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan neljä kertaa vuodessa noin kaksi kuukautta kunkin neljänneksen päättymisen jälkeen. Katso tarkemmat julkaisuajankohdat osoitteesta <http://tilastokeskus.fi/ajk/julkistamiskalenteri/index.html>.

Tilaston tiedot kerätään tuloslaskelman ja rahoituslaskelman investointitietojen osalta kumulatiivisina tilastovuoden alusta kunkin neljänneksen loppuun saakka. Tasetiedot kerätään kunkin neljänneksen päättymispäivän mukaisina. Tällöin vuoden viimeisen neljänneksen tiedot vastaavat koko vuoden kertymätietoja ja päättävää tasetta.

Tilaston tiedot julkaistaan ennakkollisina ja ne voivat tarkentua viimeisen vuoden ajalta vastaajien tarkentaessa aikaisempien neljännesten tietojaan. Lopulliset tilinpäätöstiedot julkaistaan kuntatalous-tilastossa.

4. Tilastojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Tilaston tietoja on julkaistu vuoden 2016 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien.

Tilaston tiedot eivät ole suoraan vertailukelpoisia kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilaston tietoihin liikelaitosten erilaisen käsittelytavan vuoksi. Kuntatalous neljännesvuosittain -tilastossa liikelaitokset yhdistetään peruskuntien ja -kuntayhtymien tietoihin, kun taas vuosina 2013–2015 julkaistussa kuntien ja kuntayhtymien talous neljännesvuosittain -tilastossa näin ei tehty.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Kuntatalous neljännesvuosittain -tilasto julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla. Verkkosivuilla olevasta tilastotietokannasta tiedot ovat saatavilla aikasarjana vuodesta 2016 lähtien.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Ks. kohta 4. edellä

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Ks. kohta 4. edellä

Lisätietoja

Jens Melfsen 029 551 2578

Karen Asplund 029 551 3611

Vastaava osastopäällikkö:

Mari Ylä-Jarkko

kuntatalous@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kuntatalous neljännesvuosittain, 3. neljännes 2020, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute